

KESKKONNAMINISTEERIUM

Jäätmete liigiti kogumise korraldamine

Made Carmen Hiiesalu

Nõunik

Keskkonnaministeerium

24.11.2021

Jäätmete liigiti kogumise korraldamise alused

Komponendid, millega tuleb jäätmekava koostamisel arvestada, on toodud jäätmeseaduse (JäätS) § 42 lõikes 3

Lisandunud on erandite rakendamise võimalus, mis tähendab, et kui KOV soovib teatud jäätmete liigiti kogumisele rakendada erandeid, tuleb seda käsitleda ja põhjendada jäätmekavas.

Kohaliku omavalitsuse üksused peavad viima jäätmehoolduseeskirjad ja jäätmekava § 31 lõikes 1, 3, 4 ja 6, § 42 lõikes 3, § 43 lõigetes 1, 5 ja 6 ning § 71 lõike 2 punktides 1¹, 7, 8 ja 11 sätestatuga kooskõlla alates jäätmehoolduseeskirja või jäätmekava muutmisest või uue kehtestamisest, kuid **mitte hiljem kui 2023. aasta 31. detsembriks.**

10+ aastat vana jäätmehoolduseeskiri ei ole ajakohane (loe: ei kehti)

Milliseid jäätmeid peab liigiti koguma?

Keskkonnaministri 16.01.2007 määruse nr 4 „*Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused*“ kohaselt **tuleb** olmejäätmete sortimisel **tekkekohas liigiti koguda** vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) paber ja kartong (20 01 01);
- 2) plastid (20 01 39);
- 3) metallid (20 01 40);
- 4) klaas (20 01 02);
- 5) biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- 6) biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);
- 7) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 8) pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;
- 9) puit (20 01 38);
- 10) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 11) suurjäätmed (20 03 07);
- 12) probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- 13) käesolevas lõikes nimetamata ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*“ tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*

Jäätmete liigiti kogumise korraldamise alused

JäätS § 31 lg 1 Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete liigiti kogumist, et võimaldada nende korduskasutuseks ettevalmistamist, ringlussevõttu või muud taaskasutamist võimalikult suures ulatuses.

JäätS § 31 lg 3 Kohaliku omavalitsuse üksus peab korraldama vähemalt paberi-, papi-, metalli-, plasti-, tekstiili- ja klaasijäätmete ning kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete liigiti kogumise.

JäätS § 31 lg 4 Kohaliku omavalitsuse üksus peab korraldama biojätmete liigiti kogumise tekkekohalt, kui neid ei ole võimalik tekkekohal ringlusse võtta. Biojätmetega koos võib lubada tekkekohalt koguda samasuguste biolagunemis- ja kompostimisomadustega jäätmeid.

Erandid liigiti kogumises

JäätS § 31 lg 6 jäätmekavas ja jäätmehoolduseeskirjas võib ette näha **erandi**, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

1) teatavat liiki jäätmete koos kogumine ei vähenda võimalusi neid korduskasutuseks ette valmistada, ringlusse võtta või teha muid taaskasutamistoiminguid, kusjuures nende toimingute tulemus on sellise kvaliteediga, mis on võrreldav liigiti kogumisel saavutatavaga;

2) liigiti kogumine ei ole keskkonna jaoks parim lahendus, võttes arvesse üldist keskkonnamõju;

3) liigiti kogumine ei ole jäätmekogumise häid tavaid arvestades tehniliselt võimalik;

4) liigiti kogumine tekitaks ebaproportsionaalselt suuri majanduslikke kulusid, võttes arvesse segaolmejäätmete kogumise ja töötlemisega kaasnevaid keskkonna- ja tervisekahju kulusid, võimalusi jäätmekogumist ja -töötlust tõhustada, teisese toorme müügist saadavat tulu ning saastaja maksab põhimõtte ja tootja laiendatud vastutuse rakendamist.

Erandi tegemise aluseks on analüüs

§ 42. Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava

(3) Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava sisaldab:

4) **analüüsi**, mis tõendab väidetavaid vabastamise asjaolusid ja nende aluste esinemist, kui käesoleva seaduse § 31 lõike 6 alusel nähakse ette erand teatud jäätmete liigiti kogumisest vabastamiseks

NB! Analüüsi ei ole vaja lisada, kui liigiti kogumises erandeid ei tehta!

Analüüsi keskkonna ja tehnilised aspektid

Milliseid jäätmeid kogutakse nende tekkekohas koos teiste jäätmetega?

- **Liigiti kogumine ei anna parimat keskkonnatulemust, arvestades jäätmete käitlemise üldist keskkonnamõju**
  - Tuua välja liigiti kogumise negatiivsed küljed, millega kaasneb see, et liigiti kogumine ei anna parimat keskkonnavalast tulemust kohas, kus erandit kohaldatakse.
  - Hinnata liigiti kogumise varjukülgi. Võrrelda liigiti kogumisega seotud eelistega.
- **Liigiti kogumine ei ole tehniliselt teostatav, võttes arvesse jäätmete kogumise häid tavasid**
  - Milliseid tehnilisi takistusi on liigiti kogumiseks kohas, kus erandit kohaldatakse?
  - Tuua välja erandi rakendamise tehniline, õiguslik ja majanduslik põhjendus.

Biojätmed

- NB! Välja tuleb jätta korterite arvust lähtuvad erisused – need on erandid!
- Biojätmete tekkekohalt kogumine või alternatiivina tekkekohal ringlussevõtt (kompostimine) on kohustuslik alates uuest KOJV hankest, kuid mitte hiljem kui 31. detsembrist 2023.
- Kehtiva KOJV hanke korral tuleb biojätmete kogumine lahendada eraldiseisvalt.

Tekstiil

Hiljemalt 2025. aasta 1. jaanuariks peab tekstiilijäätmete liigiti kogumise viima kooskõlla JäätS § 31 lõikes 3 sätestatuga.

Uuskasutuskeskus

- Kogumisringid
- Kogumismajad
- Poed

Diana Paakspuu | tegevjuht

+372 5615 6730

diana@uuskasutus.ee

Humana

- Konteinerid
- Poed

Mari-Helene Kaber | Infojuht

+372 59196050

mari@humanae.ee

Riidepunkt

- Konteinerid

Ljudmila Balic

riidepunkt@gmail.com

Ehitus- ja lammutusjätmed

Nõuded ehituspäevikule on sätestatud majandus- ja taristuministri 14.02.2020 määruses nr 3 „Ehitamise dokumenteerimisele, ehitusdokumentide säilitamisele ja üleandmisele esitatavad nõuded ning hooldusjuhendile, selle hoidmisele ja üleandmisele esitatavad nõuded,“. Määruse kohaselt peab ehituspäevik muuhulgas sisaldama andmeid ehitise või ehitusplatsi seisundi ja neid mõjutavate tingimuste kirjeldust ja jätmete äraveo kohta.

Nii hoone ehitamiseks kui selle lammutamiseks on vajalik ehitusprojekt. Ehitise lammutamiseks koostatava ehitusprojekti eesmärk on anda ehitist lammutavale ehitusettevõtjale teavet lammutatava ehitise kohta ning anda juhiseid lammutustööde ohutuks läbiviimiseks ja lammutamisel tekkivate jätmete käitlemiseks.

Nõuded ehitusprojektile on sätestatud ehitusseadustiku § 13 lg 3 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 17. juuli 2015 määruses nr 97. Määrus sätestab muuhulgas selle, et ehitusprojekt peab sisaldama infot lammutatavas ehitises leiduvate ohtlike materjalide, seadmete ja toodete ning nende koguste kohta. Samuti tuleb ehitusprojektis välja tuua eeldatavad jätmete kogused jäätmeliikide kaupa ning nende edasise käitlemisega seonduv.

Jäätmevaldkonna dokumentide eelnõud

JäätS § 55 - Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu esitatakse enne selle vastuvõtmist arvamuse avaldamiseks Keskkonnaametile.

JäätS § 67 lg 4 - korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessioonilepingu riigihanke alusdokumendid esitatakse enne riigihanke alustamist seisukohavõtuks Keskkonnaametile

§ 71 lg 3 - Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmehoolduseeskirja eelnõu esitatakse arvamuse saamiseks Keskkonnaametile

Eeldused

- *Hanke koostamise käigus mõeldi biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete eraldi kogumist, aga arvestades jäätmevedajate võimalusi (masinaparki, tööjõudu, käitluskohtade arvu ja suurust) ning valla geograafilist paiknemist, s.h hajaasustust leiti, et see **võib** eduka hanketulemuse saamist takistada.*
- *Jäätmevedajatel ei ole selleks piisavat ressursi.*
- *Meie inimesed ei ole harjunud jäätmeid liigiti koguma.*
- *Meie inimesed ei taha jäätmeid liigiti koguda.*

Millele KOVi eeldus tugineb?

Uuringud, küsitlused, kirjavahetused?

Juhendid

Jäätmete liigiti kogumise juhendid Keskkonnaministeeriumi veebilehel:
[Liigiti kogumise juhendid ja sildid | Keskkonnaministeerium \(envir.ee\)](#)

Üle-eestiline liigiti kogumise piltsüsteem. **Täiendus:**
[Piktogrammid – Liigitikogumine](#)

KESKKONNAMINISTEERIUM

Täna!

Made Carmen Hiiesalu

Made.Hiiesalu@envir.ee